

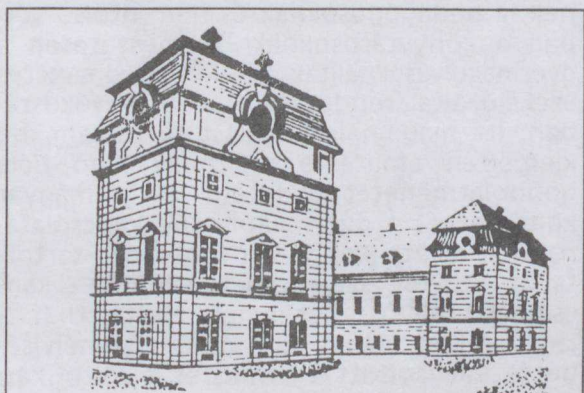
Könyvtári HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XLIII. évfolyam 9. szám 1999. szeptember Ára: 10.- Ft.

A könyv és a könyvtár – hagyomány és modernség

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete XXXI. vándorgyűlése

PÁPA, 1999.
AUGUSZTUS 5 – AUGUSZTUS 7.

Pápa, ez a nagyhírű és régi – 1061-ben már peres iratok említik nevét – iskolaváros adott otthont 1999. augusztus ötödike és hetedike között a magyar könyvtárosok hagyományos, éves seregszemléjének. A vándorgyűlés tematikája – hosszú idő után – a könyvet (annak alkotóját, kiadóját és terjesztőjét) és a könyvtárat állította a véleménycserék középpontjába. Hálás téma ez, különösen egy gyakorló könyvtárosnak, hiszen a könyv és a könyvtár már önmagában is összesűrít történelmet, politikát, művészetet, nem is beszélve a ma oly diva-

tos kommunikációról! A rendezők (a Magyar Könyvtárosok Egyesülete országos és Veszprém megyei szervezete, valamint a pápai Jókai Mór Városi Könyvtár) talán éppen azért, hogy úrrá legyenek a bőség zavarán, az alkotóra, a kiadóra és a terjesztőre koncentráltak e két fogalom vonatkozásában. Beszámolómban megkísérlem röviden összefoglalni a vándorgyűlés eseményeit, bár nekem sem könnyebb a feladatom, mint a rendezőknek, tekintve a téma sokszínűségét. Természetesen minden előadón vagy szekcióülésen nem vehettem részt, így főleg azokat az eseményeket említem meg, amelyek számomra élményt jelentettek.

Az első napon (augusztus 5.) a szokásos plenáris ülést ún. „nyílt nap” vezette be, amelyen az egyre gyakoribb pályáztatás titkairól kívánták fellebbenteni a fátyolt az illetékesek, vagyis mindazon szerv és szervezet képviselői, amelyek pályázat írására „kárhóztatják” a könyvtárat. Itt azonnal megtudtuk, hogy mit kéne csinálnunk ahhoz, hogy sikeresek legyenek pályázataink, és azt is, hogy nem tudunk (még) pályázatot írni... Nem tudtuk meg viszont (az idő rövidsége miatt) azt, hogy lényegében mi történt az ALA idei vándorgyűlésén. Ezért felkértük a téma előadóját, Fogarasi Miklóst, hogy a Gyermekkönyvtáros Szekció őszi – zalaegerszegi – konferenciáján ismétlje meg összefoglalóját... Az idővel kellett megküzdenie Ambrus Zoltánnak is (MKE elnöke), amikor a plenáris ülés levezetésére

vállalkozott. Kedves és igazán informatív köszöntőt mondott dr. Újváry Gábor az NKÖM főosztályvezetője, Dr. Kovács Zoltán, Pápa város polgármestere, Harangozó Zsigmond a Veszprém Megyei Közgyűlés, Téglási Ágnes az Oktatási Minisztérium és dr. Hermann István igazgató a Jókai Mór Városi Könyvtár képviselőjében. Különösen örömmel hallgattuk a polgármester úr köszöntő szavait, mert a szokásos fordulaton túl színvonalas városismertetőt állított össze számunkra, kedvet ébresztve Pápa város megtekintésére. A plenáris előadások keretében csupa olyan téma került napirendre, amelyek ugyan nem új keletű problémát jelentenek szakmánkban, de amelyeknek különös jelentőséget adhat a közelgő ezredforduló: miként alakul az alkotó írók, költők és a közönség, vagyis az olvasók kapcsolata közeledve a 2000. esztendőhöz (Pomogáts Béla, Magyar Írószövetség elnöke); hogyan szerveződik/szerveződhet újjá a közel tíz éve összeomlott hazai könyvkereskedelem, a könyv piaca – és ez milyen hatással van (lesz) könyvtárainkra (Kocsis András Sándor, Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének alelnöke); hogy miként viselkednek kiadói szerepkörben könyvtáraink (Győri Erzsébet, OSZK-KMK igazgatója). A megnyitó igazi fénypontját azonban az éves Fitz-émlékapok kiosztása jelentette. 1999-ben az NKÖM – az ország könyvtárosa-inak javaslatára – az alábbi kiadóknak, illetve kiadványaiknak ítélte oda a híres könyvszész és könyvtártörténész -könyvtáros, Fitz József nevével fémjelzett díjakat: különösen örültünk Komáromi Gabriella: A gyermekkönyvek titkos kertje című könyve elismerésének (Pannonica Kiadó); a Műkinccsek sorozat szépkiállítású Órák kötetének (Officina Nova); hasznos és szép kiadvány is egyben Kiss Gábor: Magyar szókincstár című kötete (Tinta Könyvkiadó) vagy Horváth Péter tankönyve, a Miről mesél a múlt? (Nemzeti Tankönyvkiadó); de méltán kapott díjat Kerényi Ferenc alkotása is Petőfi Sándor életét és korát összefoglalva (Unikormis). Az első napot színes kultúrprogramok választékával fejeztük be. Az érdeklődők megtekinthették a Somogyi Galéria kiállítását (Erdőcs János: Pannon arcok), vagy hangulatos de egyben művészi fűvőszénét hallgathattak a Református Ótemplomban, de választhatták – mint jómagam is – a Vadvirág Néptáncgyűttes vidám táncösszeállítását. Este Pápa város polgármestere fogadást adott a vándorgyűlést szervezőknek és kiemelt vendégeinek, ahol az eszém-iszomon kívül alkalom

adódott meghittebb beszélgetésre és ismerkedésre is.

A második nap (augusztus 6.) a szekcióülések időszaka volt. Eszmét lehetett cserélni a szerzők, a kiadók, a terjesztők és a könyvtárak bonyolult kapcsolata témakörökben, vagy a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének vezetésével a könyvtárjogban és annak gyakorlatában. Természetesen nem maradtott el az elektronikus könyvtár által felvetett kihívások taglalása sem, de megismerhették az érdeklődők a Társadalomtudományi Szekció újonnan alakult csoportjait is. Én „A kiadó és a könyvtár” ígéretes címet viselő szekcióülésre látogattam el, és nem bántam meg. Többek között azért nem, mert engem is nagyon izgatott Szávay Ilona (Pont Kiadó vezetője, szerkesztője) kérdéssel felvetése, amelyet már előadása címében megfogalmazott: Hogyan lesz a sok okos, érdeklődő kisgyerekből annyi érdektelen felnőtt? Egyetértettem vele abban, hogy gyermekeink eredendő érdeklődésének megőrzésében nagy szerepe – ha tetszik felelőssége – van a szülőknak, a pedagógusoknak és nem utolsósorban a könyvtárosoknak! Természetesen a gyermekolvasók által a Gyermekkönyvtáros Szekció által rendezett előadások fókuszában. Itt magam is előadást tartottam, de kiemelten említésre méltónak Rigó Béla gondolatmenetét tekintem, aki a magyar költészet és a gyermekolvasók kapcsolatáról értekezett. Rendkívül fontosnak tartotta az értékek szelekcióját, az ehhez kapcsolható felelősséget, amely elválaszthatatlan a verset ajánló könyvtáros személyiségétől. Rávilágított a ritmus és a költői kép fontosságára és szerepére a gyermeki gondolatvilág fejlődésében, alakulásában. A gyermekkönyvtárosok érdeklődését felkelteendő – már akik még bírták lábbal és energiával – Váminé Molnár Emma pápai könyvtáros helytörténeti sétát szervezett a városban Petőfi, Jókai, Nagy László és Rab Zsuzsa nyomdokaiban... A záró plenáris ülésen a különböző szekciók vezetői összefoglalták a saját csoportjukban elhangzottakat, és ezzel a vándorgyűlés „hivatalos” szakmai programsorozata befejeződött. Mielőtt megegyeztünk abban, hogy a következő évi vándorgyűlést Esztergomban rendezzük meg, még mindenkinek módja nyílt megtekinteni a szokásos kiállítást, ahol automatizált könyvtári rendszerekben (VOCAL, ALEPH, TextLib, TINLIB, Szirén, Slib, DrLIB), lopásgátlókban és könyvtári bútorokban gyönyörködhattunk – sok-sok vágvako- zással és még több okulással.

Az utolsó, szombati nap (augusztus 7.) természetesen a kirándulásoké volt... Kitarótan végigálltam a devecseri Kastélykönyvtár igazgatójának szép és tartalmas bemutatóját, majd sokadszorra, de változatlan örömmel nézelődtem Iszkázon Nagy László szülőházában. Rekkendő melegben meg-

másztam a Somló hegyet (a borkóstoló után!), és ezzel véget is ért a XXXI. vándorgyűlés. Köszönet a vendéglátóknak és az előadóknak abban a biztos tudatban, hogy jövőre – remélhetőleg – ismét együtt leszünk.

Kucska Zsuzsa

„Söpri a pápai utcát...”

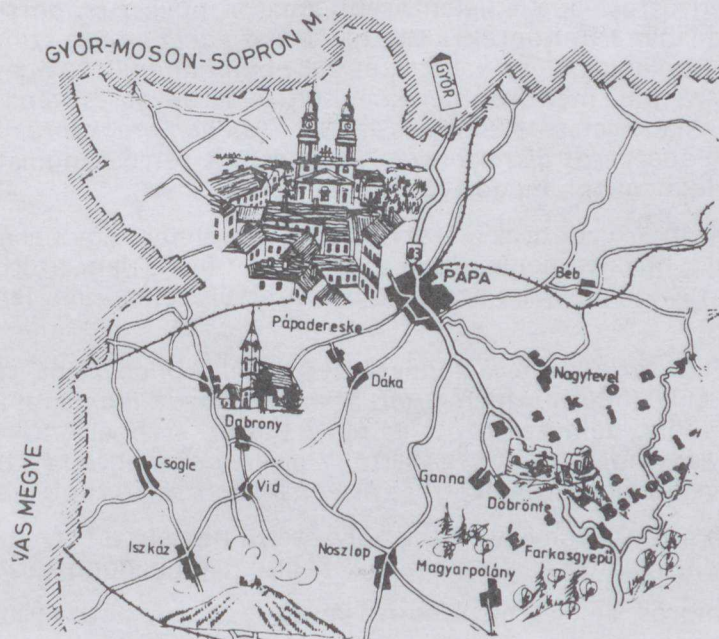
(Szubjektív beszámoló a MKE XXXI. Vándorgyűléséről,
Pápa, 1999. aug. 5-7.)

Pápa városa a Bakony és a Kisalföld találkozásánál fekszik, két megye – Veszprém és Győr – határán. Ez „az a dunántúli kisváros, amely szellemiségével, házaival és utcaköveivel mindenkit megérint, aki idevetődik turistaként, látogatóként” – írja róla *Dr. Hermann István* a pápai Jókai Mór Városi Könyvtár igazgatója egy kis Cholnok Viktor-könyv beköszöntőjében.

Való igaz, a város különös – talán kicsit szentendrével rokonítható – atmoszférája rögtön meglepi a buszból vagy vonatból kikászálódó utast. Augusztus, forróság, pára és meleg baráti fogadtatás – ez volt Pápa az idén. Mi, akik részt vettünk e találkozón, kellemesen meglepve tapasztaltuk a Városi Könyvtár dolgozóinak szeretetteljes fogadását a regisztrációs ponton, az Esterházy-kastélyban. Rögtön egy súlyos papírzacskót nyomtak a markunkba és indulhattunk szállásunkra, ahol aztán kiderült, miféle kincseket rejt a kis csomag. Volt itt Pápáról szóló pazar kiállítású útikönyvtől kezdve a helyi Kisokoson keresztül a jegyzetfüzetig és repitollig minden, mi szem-szájnak ingere, még egy üveg direkte nekünk palackozott Somlói Trimini is, amelyet a helyi Pethő család pincésze bocsátott rendelkezésünkre. Megható volt az az igyekezet, amivel a rendezők igyekeztek fokozni komfort-érzésünket, mert bár a szállások eléggé kiestek a városközponttól, de ha a kitzűzöket hordtuk, mindenhová eljuthattunk ingyen a városi buszokon. Sőt a helyi kiállítások is nyitva álltak előttünk.

Az étkezéseket a pápai Nőnevelde lerobbant intézetének hátsódudvari modern konyháján bonyolíthattuk le – mondhatom: nagyon finoman főztek és előzékeny kiszolgálásban volt részünk.

10 órakor kezdődött a Nyílt nap, mely blokkból Fogarassy Miklós amerikai úti beszámolóját emelném ki.

Aug. 5-én 14 órakor kezdődött a plenáris ülés, amelyet a jó levegőjű, ligetes-fás Köztársaság ligetben álló JMK Színháztermében tartottak. Köszöntőt mondott *dr. Kovács Zoltán* polgármester, *Újváry Gábor* a Nemzeti Kulturális Alap osztályvezetője és *Téglási Ágnes* az Oktatási Minisztérium részéről. Ezt követte a *Fitz József díjak* kiosztása, amelyet idén *Komáromi Gabriella*, *Balogh Katalin*, *Kiss Gábor* a Tinta Kiadótól, *Kocsis József* az Unikornistól és *Horváth Péter* a Nemzeti Tankönyvkiadótól kapott meg a jelenlévők nagy tetszése mellett.

Az első felszólaló *Pomogáts Béla*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke volt, aki *Írók és olvasók az ezredvégen* című expozéjában beszámolt a magyar irodalom identitásának változásairól a rendszerváltozás óta. Korábban a nemzeti folytonosság és szellemi függetlenség tükre volt irodalmunk, de ez elmúlt már s helyette csak zavar van. Beszélt a politika és irodalom viszonyáról, az irodalom anyagi helyzetéről, és hogy ezek a tényezők hogyan hatnak az olvasók világára. Figyelmeztetett: változások előtt állunk, az elektronikus civilizáció nagy léptekben halad előre, s nem elsősorban a magas kultúra letéteményese. Beszédét *Nagy László* utókornak szánt ajánlásával fejezte be: „*csókolatom őket, ha egyáltalán lesz emberi arcuk*”.

A következő felszólaló *Kocsis András Sándor* volt a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületétől. Beszámolójának címe: *A könyvkiadás és könyvkereskedelem alakulása és tendenciái, kitekintéssel a könyvtárosokra*. Kitért a mai könyvkiadók profilváltásának előnyeire és hátrányaira, amelyek az abszolút piaci alapokon működő könyvkiadásból erednek. Beszélt a tankönyvkiadó erős konkurencia harcáról, a külföldi kiadók térnyeréséről és arról, hogy a könyvtárak sajnos kevés vásárlóerőt képviselnek.

Harmadiknak *Győri Erzsébetnek* az OSZK-KMK igazgatójának beszámolója következett *A kiadók és könyvtárak, a könyvtárak, mint kiadók* – témakörben.

A szünetekben az épület előcsarnokában és az emeleti előtérben számos kiadó, számítógépes cég – köztük a TextLib gárdája is – kiállítást rendezett, amelyre minden résztvevőt szeretettel vártak. Nagy volt itt a nyüzsgés, kérdezősködés. Volt, aki vásárolt (a helyben árult könyvek ugyanis nekünk olcsóbbak voltak), volt, aki csak nézelődött, vagy éppen szakmai tanácsot kért. Ebédre mindenki újra elzarándokolt a Nőneveldébe, s utána felfedezhettük Pápát.

A város számos nevezetessége közé tartozik a Nagytemplom, a Lábasház, a Petőfi-ház, A Jókai-ház, a volt tanítóképző, az ókollégium, szobrok, ligetek, csárdák, vendéglők. Jó volt sétálni, bámészkodni, kiülni a melegben a Fő tér kávéházainak teraszára, vagy kirakatokat nézegetni. Élve az ingyenes múzeumlátogatás lehetőségével, egy pár régi kollégával összeakadva megnéztem a *Képfestő Múzeumot*, amely mindig tartalmaz új meg új meglepetést. Most *Bódy Irén* munkáiból csodálatos darabokat láttunk fönt a szárítóban.

Estefelé elvetődtem a Rákóczi Ferenc utcában lévő *Vadásztanyába*, ahol már más FSZEK-dolgozók is „tanyáztak”. Örömmel üdvözöltük egymást, majd egy jó hangulatban eltöltött vacsora után visszamentünk a JMK Színháztermébe, hogy megnézzük a *Vadvirág táncegyüttes* fellépését. Ez az együttes Pápa legjelentősebb amatőr művész csoportja. A televízió pár évvel ezelőtti *Ki Mit Tud-jában* is feltűntek, láthatta őket az egész ország színpompás ruháikban, fergeteges táncaikkal. Jelenleg 35-en vannak, és 2000-ben ünneplik 20 éves évfordulójukat. Műsorukkal számos országban méltóképpen képviselték hazánkat és Pápa városát, minden alkalommal – most is – nagy tetszést és sikert aratva. *1995-ben megkapták a Veszprém Megyei Pro Comitatu díjat és Pápa Város díszoklevelét*. Ez az este is forró hangulatú, jól sikerült előadást hozott, mindenki legnagyobb meglepedésére.

Másnap – aug. 6-án – kezdődtek a szekcióülések. Mivel nem egy helyen voltak megtartva az ember zavarba jött, hová is menjen, mit is hallgasson meg. Nehezítette a választást, hogy az ülések időpontjai fedték egymást és bárhogy szerettük volna, nem lehetett két helyen lenni egyszerre.

Én a *III. szekciót, a terjesztő és a könyvtár viszonyait boncolgatót*, részesítettem előnyben. Itt – a Pedagógus Művelődési Házban – *Horváthné Jakubecz Ilona* által vezetett előadássorozatot hallgattam végig. Bemutatkozott *Várhelyi Márton* a Zenei Antikvárium vezetője, *Borda Lajos* antikvárius, *Rév András* a NOVOTRADE-től, *Móró Gábor* a Móró Kft. tulajdonosa, *Ádám Katalin* a Magyar Könyvklub igazgatóhelyettese és *Votisky Zsuzsa* a Typotex Elektronikus Kiadótól.

Várhelyi Márton a zenei könyvesboltok helyzetéről beszélt, a Bach-év (2000-ben) terveiről, s hogy mi mindennel tudnának a könyvtáraknak segíteni (pl. hanghordozók katalógusaival).

Borda Lajos humoros, de elég elszomorító képet festett az antikváriusok mai helyzetéről.

Rév András nagy port kavart fel, cége terjesztési terveit ismertetve. Olyan nagyszabású számítógépes rendszerre épülő terjesztési tervvel állt elő, amely rögtön ellenvetéseket szült: nevezetesen, hogy monopóliumot szül, s kiszolgáltatja a szakmát a piaci ingadozásoknak és keresletnek.

Móró Gábor hangsúlyozta, hogy fontos a személyes kapcsolat – nem minden a számítógép.

Ádám Katalin a Betersman megvalósulásáról beszélt, amely egy óriási adatbázissal rendelkező PC rendszer.

Votisky Zsuzsa pedig bemutatta a Books in Print-et, amely jelenleg Interhethoz kötött, a forgalomban lévő könyvek adatbázisát tartalmazó rendszer. Elérhetősége az Interneten: konyvkereso.hu vagy bookfinder.hu/.

Délután a Gyermekkönyvtári szekció vonzott, amely az Esterházy-kastélyban ülésezett. Itt Rigó Béla beszélt a Gyermekkönyvek régen és ma témaköréről. Előadásában a mese mibenlétéről, a vers zeneiségéről, ősi ritmusáról beszélt. „A XX. századi költészetben nagyon fontos a zeneiség, s aki ezt nem követi, annál szegényebb a verselés” – állapította meg. Irodalomoktatásunkban szinte leltározzuk a klasszikus verselést, míg a verselés igazi trükkjeiről nem beszélünk. Pedig a vers és a mese az őstudás része. A gyermekkönyvtárosok feladata a hatalmas költői tengerből az igazi értékeket kimenteni és felmutatni.

A következő előadó Kucska Zsuzsa a Terézvárosi Gyermekkönyvtár vezetője volt. Lelkesen beszélt a gyermekkönyvtárosok óriási felelősségéről és feladatvállalásáról. Felhívta a figyelmet arra, hogy ne akarjuk átvenni az iskolai könyvtárak szerepét. Nemcsak a kötelező irodalmat felölelő foglalkozások a fontosak, sőt, a csoportfoglalkozásokon a legfontosabb a gyermek és a könyvtáros együttléte s ennek pozitív megélése.

Kucska Zsuzsát követően el lehetett menni a JMK könyvtárosával, Váminé Molnár Emmával, egy helytörténeti sétára, melyet elsősorban a gyermekkönyvtárosoknak ajánlottak.

Szívesen részt vettem volna azon is, hiszen minden, amit itt láttam és hallgattam ezen a napon, nagyon tartalmas és tanulságos volt. De hát ha az embernek családja van!! Indult a buszom visszafelé.

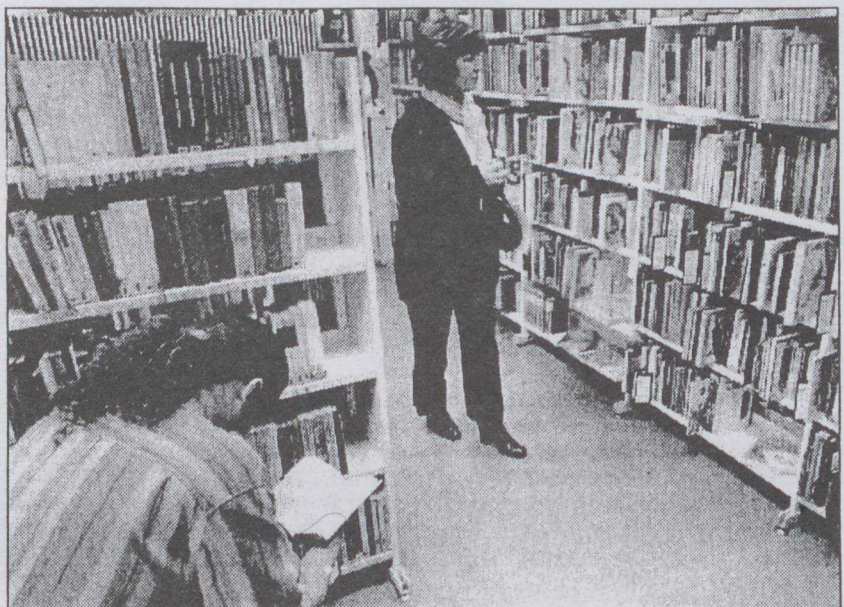
Fájó szívvel hagytam ott ezt a vendégszerető, varázslatos kisvárost – Pápát. S ez úton szeretném mindannyiunk nevében megköszönni mind a város vezetésének, mind a Jókai Mór Városi Könyvtár dolgozóinak, azt a nagyvonalú, szeretetteljes vendéglátást, amelyben ott három napig részünk volt!

Jáger Judit
FSZEK III/7

Felújítás után megnyílt a Dagály utcai könyvtár

RÓLUNK

ÍRTÁK...

Rövid előzetes a könyvtár megnyitásáról

MŰHELYSAROK

10 ÉVES A GYERMEKKÖNYVTÁROS MŰHELY

1999. augusztus 25-én új székhelyén, a Kőbányai könyvtárban folytatta munkáját a FSZEK Gyermekkönyvtáros Műhelye – immár a Prücsök nevet is felvéve.

A nyári szabadságolások ellenére tizenhárom tag volt jelen, akik először meghallgatták Kucska Zsuzsa leköszönő elnök öszszefoglalóját az elmúlt tíz év eseményeiről, sikereiről és tanulságos kudarcairól. A Műhely története 1989-ben Kispesten, az Üllői úti könyvtárban kezdődött. (Az önszerveződő szakmai csoportot az akkori vezetés komoly szándékkal támogatta, hiszen közel a megalakulással egyidőben szervezeti átalakulás miatt megszűnt a központban a módszertani osztály, amely addig ellátta a szakmai irányítást.)

A Műhely akkor megfogalmazott céljait ma is a magunkénak valljuk, bővítve új feladatokkal. A legfontosabbak:

- a Műhely munkájának folytatása;
- a gyermekkönyvtárosok szakmai tovább- és önképzése;
- a módszerek átadása egymásnak és az újabb gyermekkönyvtáros generációknak;
- új módszerek keresése, kreatív alkalmazkodás a megváltozott könyvtári körülményekhez;

- a határterületek és kapcsolható szakmák megismerése és felhasználása a gyermekkönyvtári munkában;

- a technika humanizált felhasználása;

- kapcsolatok ápolása: könyvkiadók, gyermekszervezetekkel, alapítványokkal, szakmai szervezetekkel, vidéken működő gyermekkönyvtárakkal, pedagógia műhelyekkel stb.;

- a médiában való megjelenés.

Mindez annak érdekében, hogy hozzásegítsük olvasóinkat ahhoz, hogy értő olvasó gyerekekké, felnőttekké váljanak.

*

A tagság munkásságának elismeréseként az általa alapított Dörmögő Dömötör díj első fokozatával tüntette ki Kucska Zsuzsát. A kitüntetés, egy Dönci névre hallgató medve (pénzjutalommal nem jár). Az oklevélen aranybetűkkel ez olvasható:

„Nélkülem nem megy. Én egy ilyen macsó vagyok...”

*

A káposztás pogácsa elfogyasztását követően megkezdődött az érdemi munka: a Sulibörze-akció előkészítése.

FSZEK-SIKER A SULIBÖRZÉN, AVAGY MIT TEHETÜNK KÉT NÉGYZETMÉTEREN?

Idén hetedszer rendezték meg a Sulibörzét, a tankönyvek és írószerek árendményes vásárát, ahol a FSZEK-et hagyományosan a Gyermekkönyvtáros Műhely képviseli azon a bizonyos méretű területen...

A részvétel célja: információszolgáltatás, játék a könyv jegyében a látogatókkal, szakmai kapcsolatok építése, a médiában való megjelenés.

Információ:

Kiss Katalin szakmai koordinátorral elkészítettük a reprezentatív „piros mappát”, amely a hálózat és a központi könyvtár öszszes szolgáltatásáról tájékoztatta az érdeklődőket. (Az Internetről színes fénymásolt lapokat nejlontasokban fűztük le.)

A régióvezetők reprezentatív könyvtárismertetőikből küldtek példányokat, amelyeket bárki megtekinthetett, de elvinni csak az érdeklődő alapos kikérdezése után engedték. (Két régióknak nem volt ismertetője. Felmerült egy reprezentatív „hatos sorozat” elkészítésének az ötlete, amely méretben, tipográfiában egységes lenne, de hatféle színből egy-egy azonosítana egy-egy régiót.)

A leggyakoribb kérdések:

Melyik gyermekkönyvtár esik közel az iskolába lépő gyermekhez, milyen feltételekkel lehet beiratkozni, van-e kötelező olvasmány és egyéb iskolai ajánlott könyvek?

Hol lehet speciális szolgáltatásokat igénybe venni (számítógép-használat, népzenei CD-k, CD-ROM-ok, szoftverek stb.)?

Sok kérdés kapcsolódott a Központi Könyvtár nyitva tartásához, szolgáltatásaihoz, átépítéséhez.

Bemutattuk a FSZEK által kiadott „Mesegyűjtemények analitikus bibliográfiájának első kötetét és a második részt, amely már CD-ROM-on jelent meg.

Játék:

Már a bejárat mellett ott állt a „Prücsök asztalkája”, ahol a könyvtárosok manuális foglalkozást tartottak az érdeklődőknek, többnyire íróasztalon elhelyezhető használati és dísz tárgyakat ragasztottak, színezték, hajtogattak (pl. ceruzatartó, talpas órarend stb.).

Benn a standon számítógépet helyeztünk el, amely a Műhely honlapját mutatta a szünetekben, de gyakrabban a pipáló sárkányt, amely a Mesetotó-játék kezdőlapja volt. Hat plusz egy kérdésre válaszolhattak a gyerekek, három válasz közül linkelve. Aki tévedett, azt egy cilinderes zöld béka kinevette és visszaküldte a rosszul megválaszolt kérdéshez. (A játékot magam alkottam az Internetes tanfolyam ihletésére, a FOK szakmai ellenőrzése mellett.)

A hagyományos 13+1-es totójátékot nagyobb gyerekeknek és felnőtteknek szántuk. Az egyik, a „zöld-totó” természettudományos kérdésekből állt, amelyeket a Tessloff-Babilon Kiadó kötetei alapján állítottunk össze. A másik az ókor művelődéstörténetéről szerzett tudást „szondázta”.

Az érdeklődésre jellemző volt, hogy közel ötszázán játszottak velünk, mindössze tizenhét jutalomkönyvért. A sok nevetés, ami a játékot kísérte még több embert csalt oda. Jókedvű családok évdöttek, hogy ki mit tud, és mit nem. Nyűgös picinyek rángatták szüleiket, hogy játszhassanak. S bár ott helyben megmondtuk az eredmé-

nyeket, sose felejtettük el megkérdeni: „Tessék mondani, melyik Szabó Ervin könyvtárba járnak?”

Szakmai kapcsolatok építése:

Háromnapos összejártság nagy kerítőd. Először csak a szomszédjával ismerkedik az ember, aztán fűvel-fával. A sok fű-fa között reményteli partnerekre akadtunk a TANINFO-nál, a Természet BÚVÁR Magazin-nál, s ki gondolná, a Budapesti Elektromos művek képviselőjénél, aki a Zsiráf Magazin-nal tervez közös, talán minket is érdeklő akciót.

Média:

Szeptember 6-án a TV 1 „Szabadság tér” című reggeli műsora bemutatta a FSZEK Gyermekkönyvtáros Műhelyét. Szeptember közepén a Köznevelés ad képes hírt rólunk.

Segítség:

A szervezés gördülékenyen ment. Köszönet illeti a régióvezetőket, akik kérésre aktuális gyermekkönyvtáros névsort állítottak össze és propagandaanyagokat küldtek a börzére. A pénzügy időben utalta a bérleti díjat és a szállítások gyorsan, pontosan zajlottak.

Három napon keresztül ültem a Műhely standján (ez mindig a műhelyvezető dolga), a másik poszton félnaponta más-más gyermekkönyvtáros állta a sarat: Ferencziné Seres Mária (XIX/1.), Nagy Kriszta (X/4.), Karakasné Kőszegi Katalin (XIII/5.), Mászáros Julianna (V/3.), Kucska Zsuzsa (VI/2.), Budavári Klára (XVIII/3.).

Szász Ilona

FSZEK Prücsök Gyermekkönyvtáros Műhely

KÖNYVEK ÉS GYEREKEK

A Híradó az utóbbi számában több könyvtárainkban tartott játszóházról közölt cikket. A kedvelt és sikeres rendezvények mégis mindig felkavarják a kedélyeket, mert a kérdés, hogy ez a forma mennyiben feladata a közművelődési könyvtáraknak, mindig megosztotta a könyvtárosokat.

Kezdetben vala a könyv..., és csak a könyv. Nagy szenzációnak számított egykor a foglalkozások zenével, képi illusztrációkkal való színesítése. A médium megjelenése a könyvtárakban új lehetőségeket és mód-

szereket hívott életre, amelyeket „komplex”, „kreatív” jelzőkkel illet a szakirodalom.

1989 után a kulturális vezetés erősen támogatta a civil kezdeményezéseket, a közkönyvtári területen a gyermekklubokat, helyi „olvasótáborokat”, rendszeres rendezvényeket, így a családi és iskolai játszóházakat. (A fogalmat kissé széleskörűen használják, hiszen így nevezik az egyszerű manuális foglalkozástól a bonyolult, dramatikus elemekkel, játékokkal átszőtt foglal-

koztatást is.) A pályázási lehetőségek bősége lehetővé tette, hogy külső anyagi forrásokra is szert tegyenek a könyvtárak. Néhány év múlva átalakult a pályázási rendszer, más témák kerültek előtérbe, kevés a „bennünket” érintő klírás. A művelődési házak profilja ugyancsak megváltozott, benne a játszóházi tevékenység perifériálissá vált. Szerintem azért, mert nincs gyűjteményi háttérük, mint például a múzeumoknak és a könyvtáraknak.

Mit tud a könyvtár ezen a téren nyújtani, s vajon ez a tevékenység szervesen kapcsolódik-e ellátási feladataihoz?

Tapasztalataink:

A játszóházak valós lakossági igényt elégitenek ki (függetlenül attól, kinek a feladata). Népszerűek, új olvasókat hoznak a könyvtáraknak a családokon és az iskolákon keresztül. Hírük gyorsan terjed és hálás témájául szolgáltak néhány újságcikknek.

Sokoldalúan kapcsolódnak a gyermekkönyvek tartalmához: életre keltenek egy-

egy történelmi kort, megelevenítenek meséket vagy éppen a mesevilág alakjait, természettudományos ismereteket épülhetnek, a foglalkoztató könyvek apró tárgyal elkészülnek jeles napi ajándékként,... és sorolhatnánk tovább. A könyvek tartalma válik átélhetővé, megfoghatóvá a résztvevők számára

A játéknak nagyon lényeges szociális vonatkozásai vannak: együtt kell működni, játszani akár idegenekkel, kommunikálni kell, tipikus helyzeteket megoldani, vigyázni egymás testi épségére stb. A játék old és átrendezi a csoporton, családon belüli hierarchiát: fel nem ismert vagy lehetőség híján rejtve maradt tulajdonságokat (kézügyesség, beszédkészség stb.) hoz a felszínre. Mindezt a könyveken keresztül és a könyvek ürügén.

Egy alkalom, amikor hátrányos helyzetű gyerekek először jártak a könyvtárban, szakszerű felügyelet mellett...

Szász Ilona
FSZEK x/4.

JÁTSZÓHÁZ A KÖBÁNYAI KÖNYVTÁRBAN

A nyáron több kézműves foglalkozásnak adott otthont a FSZEK X/4-es köbányai könyvtára. Ezek közül két alkalommal a X. kerületi Családsegítő Szolgálat táborozóit láttuk vendégül, és „unaloműző játékokat”, valamint iskolaszereket barkácsoltunk.

A tizenhét gyerek közül eddig senki sem járt még könyvtárban. Csodálkoztak a könyvek mennyiségén, sokféleségén – szinte mindegyikük kiválasztott egyet, amit szeretett volna elvinni. Családi helyzetük sajnos nem teszi lehetővé, hogy könyvtártagok legyenek. A másik meglepő élményünk az elkészítendő játékok kiválasztása volt: az első alkalommal kivétel nélkül babaházat illetve „fiúszobát” csináltak! „Tapétáztak”, függönyt, szőnyeget és bútorokat fabrikáltak, aztán következett a jakberendezés! Nagyon tetszettek nekik a játékok elkészítéséhez felhasznált könyvek is: Nagy színes barkácskönyv 1-2; Száz ötlet 1-2; Usborne Játsszókönyv 1-2, amelyeket én is ajánlani tudok mindenkinek, aki valamilyen szinten – szülőtől a könyvtárosig – gyerekekkel foglalkozik. Az előre elkészített modelleket hihetetlen fantáziával bütykölték

tovább, és meglepő módon segítettek egymásnak. Gyorsan eltelt ez a hat óra!

Véleményem szerint egy gyerekkönyvtárnak fontos eseményei a kézműves foglalkozások. Nálunk alkalomról alkalomra több gyermek – és szülő – látogat el hozzánk. Pihenésként lapozgatnak, olvasgatnak egy-egy könyvet, aztán kezdődik előről a barkácsolás. Az elműviesedett világban öröm újra felfedezni a színes papírokat, kartonokat, gyöngyöket, szalagokat... A fantázia a leghétköznapibb dolgokból is képes játékot, ajándékot vagy éppen karácsonyfadíszet varázsolni. A gyerekek arcán ragyogó mosoly pedig felelteti a takarítás és rendrakás fáradalmait.

„A kézműves tevékenység ugyanis rögtön célt és értelmet nyer, ha valós emberi célok megvalósítására használjuk, akkor is, ha az a cél mégoly játékos is. Ugyanis a konkrét tevékenység öröme túl mindig azt tanuljuk, hogy mi maga a munka, milyen maga az ember alkotta környezet...” (Kézművesség, Iparművészeti Főiskola, 1993.)

Nagy Kriszta
könyvtáros

热烈欢迎

**A SOONG CHING LING MAGYAR GYERMEKBARÁTSÁG
ALAPÍTVÁNY KÖSZÖNTI
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁRAT**

A SOONG CHING LING Magyar Gyermekebarátság Alapítvány 1992-ben alakult. Céljuk a népek közötti barátság és megértés erősítése – elsősorban kulturális gyermekcserék, gyermekkapcsolatok révén. „Fontosnak tartjuk, hogy a »gyermekdiplomácia« is hozzájáruljon a magyar kultúra értékeinek külföldi megismertetéséhez és a béke megőrzéséhez.” – foglalták össze az alapítók bemutatkozó felhívásukban. Hisznek abban, hogy azok a gyerekek, akik alaposabban megismerik más népek szokásait, hagyományait, kultúráját, ismeretséget – sőt barátságot – kötnek más országok gyerekeivel, jobban elfogadják a másságot, legyen az bőrszín, etnikai hovatartozás, vallás vagy kultúra. Az alapítvány kezdeményezésére indult magyar-kínai gyermekcsere program keretében 1999. július-augusztusában gyerekek és fiatalok érkeztek Magyarországra Kínából. A Szabó Ervin Könyvtár hálózatának két könyvtára – a Terézvárosi gyermekkönyvtár és

a Király utcai könyvtár gyermekrészlege – is fogadta a küldöttség egy-egy csoportját. Az alább következő beszámolók erről adnak röviden hírt.

Vendégeink a Sárga-tenger partjáról

Egy meleg, nyári napon, július 27-én különleges vendégeskedés színhelye volt az újpesti Király (utcai) könyvtár. Felnőttek és gyerekek érkeztek hozzánk Sanghaiból, s rendkívül hangulatos foglalkozáson vettek részt a gyerekkönyvtár olvasóival együtt.

A SOONG CHING LING Magyar Gyermekebarátság Alapítvány gyermekcsoportok utazását segíti elő, célja: bemutatni különböző népek kultúráját, szokásait, elősegíteni a népek közötti megértést, barátságot. Az alapítvány létrehozója, Soong Ching Ling asszony a Kínai Köztársaság alapítójának, Sun Yat-sennek a felesége volt, aki egész életében szívügyének tekintette a gyerekek, az iskolák, a könyvtárak támogatását. Országos és nemzetközi rendezvényei, „gyermekcsere akció” világhírűvé váltak.

A könyvtár helyszíne és légköre ideálisnak bizonyult a barátkozáshoz, óriási, kínai, angol, magyar nyelvű vidám hangzavar töltötte meg „élettel” a helyiséget. Ügyes kezek körberajzolták a tenyerüket, majd ráírták a nevüket, s boldogan cserélni kezdték e „műveket”. Kattant a fényképezőgép, a gyermekarcokon különös arckifejezés villan: Jé, ilyen a kínai írás!

Csodaszép rajzok, festmények születtek a papírtálcákon: a sanghai-i tv-torony és a Panda Maci, a balatoni táj szép emléke lesz a résztvevőknek. A rendezvény közös énekléssel zárult, a kínai gyerekek tiszteletünkre megtanulták a Tavasz szél vizet áraszt kezdetű magyar népdalt. Képeslapokat, kulcstartókat, apróságokat, s az angolul tudók címeiket cserélték egymással.

A könyvtár ismét csendes lett, az asztalokon a papírdarabok, ceruzák, festékek... S otthon, a gyerekszobák falain, könyvespolcain az elkészített apró tárgyak még sokáig őrzik majd e meghatóan szép találkozás emlékeit.

Preiszler Judit
IV/1. sz. könyvtár

Kínaiak a Liszt Ferenc téren...

A SOONG CHING LING Alapítvány kínai csoportja volt vendégünk 1999. augusztus 23-án. A csoport tagjai 9-17 év közötti fiatalok és felnőtt kísérőik voltak, összesen 28 érdeklődő fiatal. Magyar részről a felnőttek többen érdeklődtek a közös együttlétet iránt. A köszöntők után közös tarsolykészítés következett, amibe távozásukkor egy szerencsepénz is került. Játsoztunk Mesterségünk címerét, tűz-víz játékot, majd körbesétáltunk a könyvtárban; sok szép ajándékkal kedveskedtünk vendégeinknek, amelyet ők verssel, énekel köszöntek meg. Hangulatos délelőtti volt, amit majd jó lesz megismételni...

Kucska Zsuzsa

EZ TÖRTÉNT...

A frakfurti Könyvvásárra készülő CD-ROM-ra folyamatosan elküdtük írásos és képi ismertetőket. A CD-ROM bemutatására október 8-án kerül sor.

Július 27-én a Király utcai, augusztus 23-án a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtár kínai gyerekdelegációt látott vendégül. A kínai és magyar gyerekek részére közös játék- és ajándékkészítést szerveztek.

Augusztus 4-7. MKE Vándorgyűlés. Beszámolók lapunk elején olvashatóak.

Augusztus 25. Évadnyitó gyermekkönyvtáros összejövetel a Patakyban. Kucska Zsuzsa „a Műhely tíz éve” címmel tartotta meg összefoglalóját és átadta a stafétabotot Szász Icănak.

Szeptember 3-án felújítás után dr. Schiffer János főpolgármester-helyettes nyitotta meg a Dagály utcai könyvtárat. Az érdeklődők megtekinthették Káplár Ferenc grafikai kamarakiállítását, amely szeptember 29-ig látható a könyvtár nyitva tartási idejében.

Meghívó

Szeptember 3-5. A Gyermekkönyvtáros Műhely tagjai idén is népszerűsítették szolgáltatásainkat a Sulibörzén.

Szeptember 8-án Izrael Állam Nagykövetségének közreműködésével Shai Ginott felvételeiből összeállított „Természet és táj Izraelben” című fotókiállítás nyílt a Központi Könyvtárban.

A kiállítást megnyitotta Yaron Mayer I. titkár és dr. Fodor Péter főigazgató. Közreműködött: Havas Judit előadóművész, Szüle Tamás operaénekes, Kováts Kriszta énekesnő.

A kiállítás megtekinthető: 1999. szept. 8-okt. 5. között.

Szeptember 9-én CD-ROM bemutató volt a Prézensben.

SZEMÉLYI HÍREK

Új munkatársak

Melegh Dániel hangtechnikus (Zenei Gyűjtemény), *Kolonics Tünde* könyvtáros (Olvasószolgálati Főosztály), *Soltész György* gondnok (Üzemfenntartási Osztály), *Nagy Réka* könyvtáros (Szerzeményezési és Feldolgozó Főosztály).

Kinevezés

Tóth Jánosné könyvtárvezető (VIII./1 könyvtár).

Nyugdíjba vonulás

Takáts Györgyné könyvtáros (2. régió), *Toldy Csaba* könyvtárvezető 4. régió.

Újszülött

*Irsán Lászlóné*nak (Üzemfenntartási Osztály) *Anna-Réka* nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabának jó egészséget kívánunk.

Októberi előzetes

1999. október 13-án kerül megrendezésre a Központi Könyvtár hagyományos szakmai napjára, melynek témája: „Értelmes élet” a tanulás, önképzés, szórakozás szerepe az idősök életében.

Programok:

- 9.30 Dr. Schaffhauser Franz kandidátus
(ELTE-BTK Pedagógiai Tanszék)
Felkészülés az értelmes életre
Polcz Alain: Az idősök jövője ma
- 10.30 A Pro Bibliotheca Civica kitüntetések, az In honorem artis bibliothecariensis emléklap és a főigazgatói dícsérek átadása
- 14.00 „Idősök a könyvtárban”
Kerekasztal-beszélgetés az idősök könyvtári ellátásáról, megszólalnak azok a kollégák is, akik nyugdíjasként dolgoznak könyvtárunkban.

Minden kollégát szeretettel várunk!

MKE Közkönyvtári Egylet

1999. november 11-én, 10 órakor jubileumi emlékülés lesz „A Közkönyvtárak 50 éve” címmel.

Helyszín: Noszvaj, De la Motte Kastélyszálló, Dobó u. 10.

További információ: **Jakubecz Ilona, 201-70-91**

Pobori Ágnes felelős szerkesztő
Gujgicz Imréné, Hámory Zsófia,
Hucskóné Kovács Mária, Kapuvári Zsuzsa,
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné,
Vargáné Vida Emília

Felelős kiadó: dr. Fodor Péter főigazgató

Megjelenik havonta.

Ára: 10,— forint.

Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft.

Szedés, tördelés, nyomtatás:

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Nyomda

ISSN 0139-1917.

Táskaszám: 99/206